

27.8.2012

Opetus- ja kulttuuriministeriö
OKM038:00/2011
kirjaamo@minedu.fi

LAPINLAHDEN KUNNAN LAUSUNTO RUOTSIN KIELEN OPETUKSEN KEHITTÄMISESTÄ

YLEISTÄ

Lapinlahden kunta jakaa työryhmän kanssa käsityksen ruotsin kielen opetuksen kehittämistarpeista. Katsomme kuitenkin, että kielten opetusta tulisi kehittää kokonaisuutena, jossa huomioidaan vieraiden kielten ja toisen kotimaisen kielen opetus. Useat raportissa esitetyt kehittämis ehdotukset, kuten toiminnallisuuden lisääminen opetuksessa, tulisi toteuttaa kaikkien kielten opetuksessa. Kielten opetusta ja kieliohjelmaa tulisi tarkastella myös niin, että siinä huomioidaan alueelliset tarpeet. Erityisesti Itä-Suomessa tulisi lisätä mahdollisuuksia venäjän kielen opetukseen.

Näkemyksemme mukaan suurin syy ruotsin kielen oppimistuloksiin on oppilaan motivaation puute. Kieltä ei koeta tarpeelliseksi; ei jatko-opinnoissa, eikä työelämässä. Tämän ongelman ratkaiseminen on erittäin haasteellista.

YKSITYISKOHTAISET KOMMENTIT

Koulutusjatkumo

Kohdat 1 – 2

Kielten opetusta tulisi tarkastella kokonaisuutena, jossa huomioidaan alueelliset erityistarpeet. Kieliohjelman monipuolistamiseen on tarvetta kaikilla kouluasteilla. Pidämme hyvänä sitä, että tähän tarkoitukseen suunnataan kohdennettua valtionapua. Tätä erityisrahoitusta ei tule ottaa yleisestä oppilaskohtaisesta valtionosuudesta. Lisäksi on huomioitava se, että rahoitusjärjestelmän on oltava riittävän yksinkertainen, jotta raportointi ei syö siitä saatavaa hyötyä. Ilman erityistä valtionosuutta kieliohjelma tuskin laajenee paikallisin päätöksin. Lisäksi kieliohjelman laajentamista on vaikea toteuttaa harvaan asutuissa kunnissa, joissa on paljon pieniä alakouluja.

Kohta 3

Oppimismotivaation kannalta katsottuna ruotsin kielen opetuksen aikaistaminen voi olla perusteltua. Nykyisen tuntimäärän puitteissa tämä on kuitenkin huono ratkaisu, koska tällöin yläkouluun jää liian vähän tunteja. Tämä aiheuttaa sen, että perusopetuksen

ylemmillä vuosiluokilla tulee ruotsin kielen opiskeluun jaksojärjestelmän vuoksi pitkiä taukoja. Tämä ei edistä kielen oppimista. Toinen seikka johon on kiinnitettävä huomiota, on opetuksen järjestämisestä koulutuksen järjestäjälle aiheutuvat ylimääräiset kustannukset, nämä kustannukset korostuvat maaseutukunnissa. Esimerkiksi Lapinlahdella on kuusi perusopetusta antavaa koulua, joista vain kahdessa on opettajia, joilla on kelpoisuus opettaa ruotsin kieltä. Muiden koulujen ruotsin kielen opetus olisi järjestettävä kiertävien opettajien avulla, mikä tuo huomattavia lisäkustannuksia. Katsomme, että nämä ylimääräiset kustannukset tulee kompensoida kunnille kohdennetulla valtionavulla.

Kohta 4

Suhtaudumme epäillen siihen, että integroinnin avulla saataisiin merkittävää lisää ruotsin kielen osaamiseen. Tällainen järjestely vaatisi mittavaa luokanopettajien täydennyskoulutusta. Ajatuksena tämä on kuitenkin mielenkiintoinen ja sitä voisi kehittää pienemmässä mittakaavassa esimerkiksi ruotsi-kerhojen tai "kielimaistiaisten" muodossa.

Kohta 5

Näkemyksemme mukaan ammatillisen koulutuksen ruotsin opinnot tulee kytkeä tiiviisti eri alojen ammatillisiin opintoihin. Lisäksi opiskelijoita tulisi kannustaa enenemässä määrin suorittamaan työssäoppimista ruotsin kielisessä ympäristössä.

Kohta 6

Toimenpide-ehdotus opinto-ohjauksen kehittämisestä on kannatettava, mutta samalla on todettava sen haasteellisuus. Ruotsin kielen tarpeellisuus avautuu monelle opiskelijalle vasta korkeakoulussa, jolloin voi olla vaikea ohjauksellisin keinoin innostaa perusopetuksen oppilasta ruotsin kielen opiskeluun.

Kohta 7

Näemme tämän ehdotuksen erinomaiseksi, kunhan vaihdot perustuvat vapaaehtoisuuteen.

Opetussuunnitelmat- ja menetelmät

Kohta 9

Kaikkien kielten opetusta tulisi kehittää niin, että opetuksessa korostuu toiminnallinen kielitaito ja että opetus kytkeytyy oppilaan arkeen. Opetussuunnitelmaa kehitettäessä on otettava huomioon se, että jo nyt opiskeltavaa sisältöä on runsaasti. Jos opetuksen painopiste siirtyy suullisen kielitaidon suuntaan, niin silloin on tarkasteltava sisältöjä rakenteiden ja sanavaraston osalta.

Kohta 10

Näemme ehdotuksen kannatettavana ja sen tulisi olla yksi raportin keskeisimpiä kohtia. Erityisesti tulisi kehittää mielenkiintoisia ruotsin kielisiä pelejä, jotka motivoisivat niitä

oppilaita joilla on motivaatio-ongelmia ruotsin kielen opiskelussa. Englannin kieliset pelit ovat parantaneet oleellisesti monen heikon kielenoppijan (usein poikia) tuloksia, varsinkin sanavarastoa. Ajattelemme, että sama toimisi myös ruotsin kielessä. Lisäksi tulisi kehittää ruotsin kielistä DVD/elokuvatarjontaa niin, että se soveltuisi myös perusasteelle. Tällä hetkellä monet ruotsin kieliset tallenteet ovat pelkästään puhuttuina liian vaikeita perusopetuksen oppilaalle. Näiden tallenteiden tekstitys ruotsiksi auttaisi huomattavasti asiaa.

Kohta 15

Kaikkien opettajien täydennyskoulutuksesta tulee huolehtia, myös valtakunnan tasolla. Nähdäksemme erityisesti tulisi kehittää pitkäkestoisia koulutuksia, jotka tähtäävät opettajan oman kielitaidon ylläpitämiseen ja uusien kielitrendien omaksumiseen.

Kohta 17

Näemme erittäin positiivisena asiana sen, että opettaja- ja opiskelijavaihtoon saadaan lisää resursseja. Kokemuksemme mukaan vaihdot ovat usein erittäin onnistuneita ja ne lisäävät eri kielten ja kulttuurien tuntemusta.

Maahanmuuttajien ruotsin kielen oppimisen kehittäminen

Kohta 18

Näemme tärkeäksi sen, että maahanmuuttajien ruotsin kielen taitoa parannetaan. Tällöin on kuitenkin huomioitava se, että heidän tulee oppia hyvin ainakin toinen kotimaisista kielistä. Kokemuksemme mukaan maahanmuuttajilla on usein vaikeuksia omaksua edes yksi kotimainen kieli riittävän hyvin. Katsomme kuitenkin, että B3-kielen oppimäärän aloitus toisella asteella on perusteltua. Niillä alueilla, joissa maahanmuuttajia on vähän voi olla mahdotonta järjestää B3-kielen opetusta. Jotta maahanmuuttajat olisivat keskenään tasavertaisessa asemassa, valtion on huolehdittava erityisrahoituksen turvin siitä, että myös näillä alueilla voidaan opettaa maahanmuuttajille ruotsia B3-kielenä.

Lisäksi on huomioitava se, että monien maahanmuuttajien englannin kielen taito on myös heikko. Tällöin on oppilaan kannalta parempi keskittyä suomen kielen ja englannin kielen opiskeluun.

Kohta 21

Jotta vapautuskäytäntö olisi eri puolilla maata yhtenäinen, näemme ohjeistusta paremmaksi sen, että ministeriö valmistelee perusopetuslain muutoksen, jolla täsmennetään vapautusmahdollisuutta. Ohjeistuksella ei välttämättä saada riittävää yhdenmukaisuutta vapautuksiin. Tässä yhteydessä on kuitenkin kiinnitettävä huomiota siihen, että säännös ei estä vapauttamista kokonaisuudessaan. Käytännössä vapauttaminen on tietyissä tapauksissa oppijan tulevaisuuden kannalta paras ratkaisu.

Sivistyslautakunta
Kunnanhallitus

§ 48
§ 159

14.08.2012
27.08.2012

Lausunto ruotsin kielen opetuksen kehittämisestä

48/71/2012

SIVLTK § 48

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää kaikilta Suomen kunnilta lausuntoa ruotsin kielen opetuksen kehittämisestä. Ministeriön nimeämä ruotsin kielen opetuksen kehittämisryhmä jätti 7.5.2012 opetusministeri Jukka Gustafssonille raportin, joka sisältää ehdotukset ruotsin kielen opetuksen ja oppimisen parantamiseksi eri koulutusasteilla. Raportti löytyy opetus- ja kulttuuriministeriön sivuilta osoitteesta http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2012/Toiminnallista_ruotsia.html.

Lapinlahden kunnan lausuntoa on valmisteltu yhteistyössä ruotsin kielen opettajien ja rehtoreiden kanssa. Lausunto on liitteenä 1.

Valmistelija: Antti Jokikokko, sivistysjohtaja vs. 040 488 3211

Sivistysosaston osastopäällikkö esittää

Sivistyslautakunta esittää kunnanhallitukselle, että se antaa liitteen 1 mukaisen lausunnon opetus- ja kulttuuriministeriölle ruotsin kielen opetuksen kehittämisestä.

Päätös

Päätösesitys hyväksyttiin.

KHALL § 159

Liitteenä on opetus- ja kulttuuriministeriölle lähetettävä lausunto.

Valmistelija: vs. hallintojohtaja Terttu Ruotsalainen, 040-488 3022.

Kunnanjohtaja esittää

Kunnanhallitus päättää, että se antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle liitteen mukaisen lausunnon ruotsin kielen opetuksen kehittämisestä.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Pöytäkirja, johon tämä päätös sisältyy, on asetettu nähtäväksi 28.8.2012.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa

Lapinlahdella 28.8.2012

Anja Mähönen
asianhallintasihteeri

Jakelu

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Antti Jokikokko

Valitusohje

Tämä päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, joten tästä ei saa tehdä kunnallis- tai hallintovalitusta.

